

tal manera es gravaren en la meva memòria, que encara els recordo.

En presència de fets tan inhumans i horrorosos, quasi deuria donar-se raó al que deia que'l home és un llop pel home. Veritat és que la sagnant guerra europea que fa tres anys qu'ens angoixa amb ses hecatombes, ha endurit nostres cors, i'l tragic succés que ving a contar, possible és que no impressioni a ningú.

En el quint precepte del Decàleg s'ens proïbeix matar, i sabut és que aquesta fórmula genèrica nos imposa la obligació no solsament de no atentar contra la vida de nostres germans i semblants, sinó també de no ferir-los, mutilar-los i causar-los-hi danys en llur organisme, precepte tan de dret natural, que sembla mentida hagi hagut necessitat de dar-li caracter positiu, puix que la seva infracció repugna a la naturalesa humana.

La facilitat amb qu'és presindeix del dit precepte i's comenten crims de sang, s'explica solsament per la manca absoluta de sentit moral i carencia completa de educació, i en cassos concrets perquè les passions d'odi i de venjança ceguen i endureixen les entranyes.

Quan l'home alcança l'estat viril sens el mes petit frè relligiós, moral ni social, abans be amb el convenciment instintiu de qu'hem nascut per a gosar i que per a lograr el plaer, tot medi'es licit, sembla com si per la bestia humana no's hagués fet la Redempció.

Tal va ocórrer amb els quatre moços herois de mon recit que no vull puntualitzar, per que'l deshonrar no caigui ni tan sols damunt el lloc que'ls vegé naixer.

De 25 a 30 anys, fornits, pleòrics de vida i tan necessitats de recursos com famulencs de plaers, nostres materialistes pràctics posaren ses miras a la casa i fortuna de cert advocat vell jubilat i amb fama de ric, que vivia sense família i en companyia d'un criat tan vell com l'amo i d'una criada agraïda i jove. La casa del lletrat,

era una verdadera fortalesa inaccessible als estranys, per les moltes precaucions preses per a impedir dir sorpreses i assalts; però els criminals d'aquesta història pensaren en la criada i en els prodigis que sobre aquestes ignocentes criatures logra l'amor real o fingit.

Es proposá el mes guapo d'aquets joves enamorar-la i ho feu tan a lo viu que als pocs dies era ja dueny de la voluntat de la serventa. Convingueren amb ella una entrevista a altes hores de cert nit d'hivern, freda i obscura i posats els altres tres criminals en guaita, els hi feu el fingit nuvi la senya convinguda, la infelís criada obrí la porta i el bandoler no content de donar entrada a sos companys, sino que aparentant abraçar a la seva núvia la degollá perquè no pogues cridar, amb un punyal que amagat portava. Acudiren els altres tres criminals, ficaren el cadavre de la criada a la casa, tancant sigilosament la porta, però com els vells tenen un dormir lleuger, va despertar-se el criat, baixá descals per l'escala, cridá a mitja veu a la criada, per a no despertar al amo; caigueren sobre d'ell els malfactors, a les fosques, li taparen la boca i'l degollaren com hagueren pogut fer ho amb un xai al escorxador.

Quelcóm degué sentir l'amo, puix sens encendre la llum, començá a cridar als seus servents. A les fosques sempre, penetraren els bandolers a l'alcoba, i li obriren el cap d'un cop de destrat.

Comesos els tres horrendos assassinats, encengueren la llum, i sense preocupar-se dels cadavres, registraren tota la casa, forçaren mobles i s'apoderaren del diner, alhajes i tot quant trobaren de valor. Perpetrat el robo, no fugiren del perill a repartir-se el producte dels seus crims, sino que per lo vist tenien també altra fam, puix destroçaren un pernil, begueren vi abundantment del que trobaren a la bodega, encengueren foc i en aquell sopar repugnant se fartaren de carn i vi. Abans de rompre el dia, fugiren deixant els tres cada-

vres i les portes de la casa perfectament tancades, per a despistar a la justícia, i amagar amb el major secret els seus crims.

Ni'ls veïns de la casa saquejada ni ningú del poble, sentí cap fressa sospitosa en aquella nit; al següent dia ja molt entrat el matí, com ningú donés senyals de vida en la casa del ric advocat, ni s'obrien les portes ni finestres, els veïns donaren part a l'autoritat; la qual al esfonsar la porta es trobá amb els cadavres. El jutge d'inspecció se traslladá immediatament poble al i instruí les primeres diligències pel esclariment d'aquell robo i assassinats. Tots posaren en peu el seu enginy i experiència per a descobrir als autors de tan repugnants crims, però tot fou inútil. Els criminals feien vida ordinària, gaudint-se no sols del producte, sino també de la seva habilitat i travessura per ocultar-lo, quant el tinent de la guardia civil demaná permís al jutge per a fer indagacions a compte llur, qui autoritzat al efecte, i sigent dia de treball, ordená al alcalde, que al tornar els homes del camp a mig dia, passessen tots per la plassa del poble: allí es foren reunint poc a poc los jornalers i camperols, an als quals passava revista el tinent, examinant ses fesomies i trajos amb ull expert i escudrinyador.

Com era dia de treball, un dels darrers de la setmana, i els treballadors del camp no tenen costum de mudar-se la camisa mes que ls diumenges, apenes es ficá en que cert mosso dels presents portava la camisa neta, pregá al alcalde anés amb ell a registrar-li la casa i allí trobaren la camisa ensangrenada i no pocs objectes de la pertinença del advocat, reconeguts públicament pels veïns del poble.

S'empresoná immediatament al mosso, i a les preguntes mes o menys hàbils del Jutge, amb verdader cinisme confessá el delinquent els seus crims, delatant ensem als altres tres companys. Se tramitá rapidament la causa, entengué en ella el Jurat i encara que'ls tres companys del convicte-